

# **Role velkých senátů nejvyšších soudů a pléna Ústavního soudu při dotváření práva**

## **Abstrakt**

Velké senáty jsou pokládány za nejvýznamnější tělesa vrcholných soudů. Mají zajistit jednotu, kvalitu a kontinuitu judikatury. Předkládaná práce toto tvrzení detailně prozkoumává ve vztahu k velkým senátům působícím na třech českých vrcholných soudech – Nejvyšším soudu, Nejvyšším správním soudu a Ústavním soudu. Jaká je role velkých senátů v rozhodování vrcholných soudů a jakým způsobem tato tělesa svoji roli naplňují? Práce analyzuje tyto otázky z doktrinárního i empirického hlediska. Doktrinárně na všech třech soudech zkoumá kritéria selekce velkosenátních případů, proces vzniku a požadavky na podobu velkosenátního rozhodnutí a teoretický status judikatury velkého senátu v rozhodování soudu. Empiricky práce popisuje, kolik věcí a jakého typu se do velkých senátů dostává, jak rozhodnutí velkého senátu vzniká a jak s judikaturou velkých senátů následně sám soud argumentuje.

Hlavní teze práce je, že rozdílné zapojování velkých senátů vrcholnými soudy ovlivňuje způsob, jak tyto soudy dotváří právo. Jako tři klíčové charakteristiky velkých senátů práce identifikuje (i) odůvodnění autority velkého senátu, (ii) způsob prosazování této autority v rozhodování soudu a (iii) intenzitu prosazování této autority v rozhodování soudu. Každý z tří českých vrcholných soudů tyto charakteristiky u velkého senátu řeší jinak.

Závěrečná část práce navrhuje změny ve způsobu využívání velkých senátů. Činnost velkých senátů může pozitivně ovlivnit legitimitu, kvalitu, transparentnost a jednotnost dotváření práva vrcholnými soudy. K naplnění tohoto potenciálu je ovšem nutné tato tělesa konstruovat a využívat uvědoměle. Hlavní navrhované změny spočívají ve (i) flexibilnějším zapojování velkých senátů, v (ii) jejich obsazování způsobem, aby co nejlépe vyjadřovaly názor soudu jako celku, a ve (iii) změně jejich vnímání – velké senáty nejsou anomálií a nutným zlem, ale klíčovým institutem posilujícím základní hodnoty, o jejichž naplnění má rozhodování vrcholných soudů usilovat.